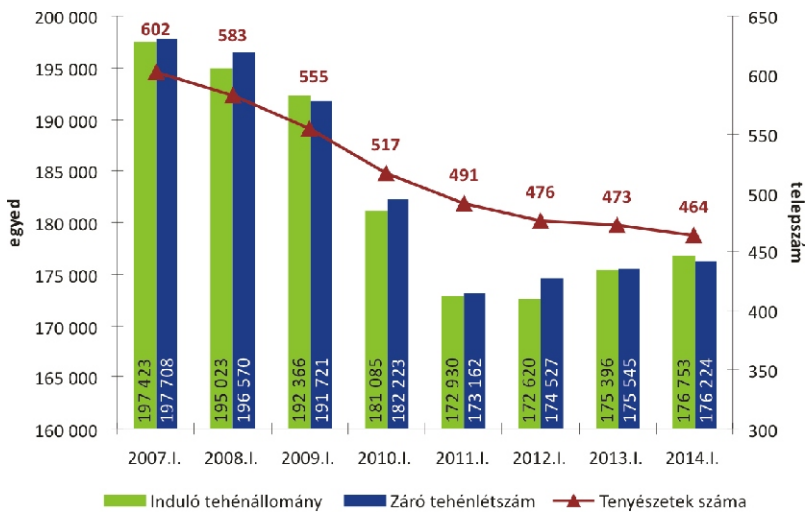
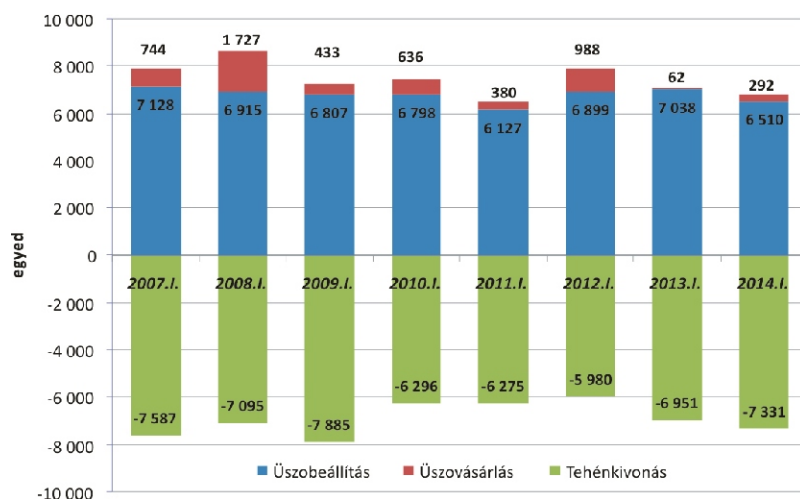

VIII. A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

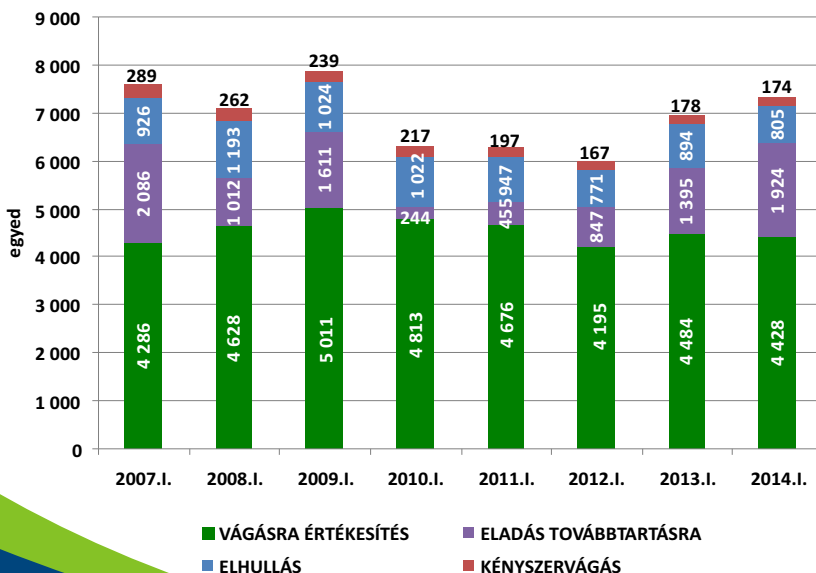
1. ábra: Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma, induló és záró tehénlétszáma (db, 2007-2014., I. hó)

2. ábra: Az üszőbevétel és tehénkivonás alakulása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2014., I. hó)

3. ábra: A tehénkivonás megoszlása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2014. I. hó)

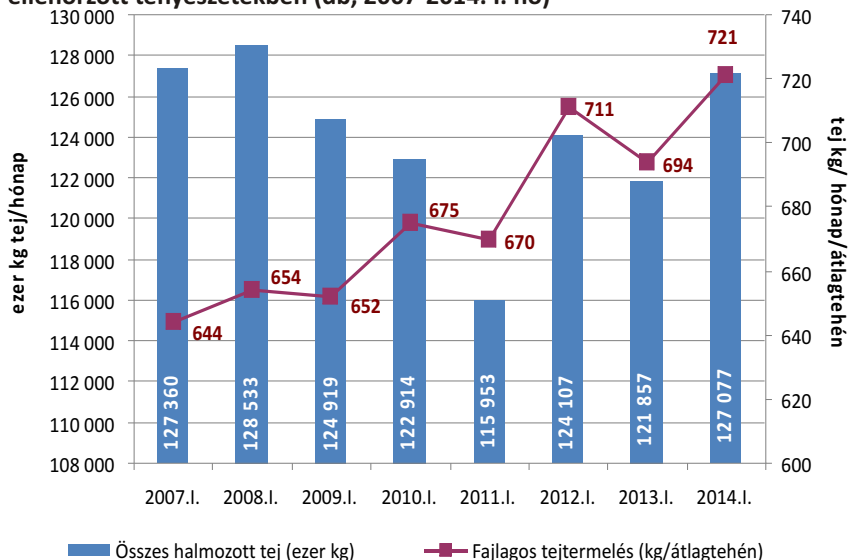

Az „A” típusú ellenőrzésben résztvevő tenyészetek száma kismértékben, 9-cel csökkent (-2%) az elmúlt év azonos időszakához képest, ugyanakkor a záró tehénlétszám gyakorlatilag változatlan, nagyon kismértékben (+679) nőtt. Az elmúlt 8 év alatt az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma 138-cal (-23%), záró tehénlétszáma ennél kisebb mértékben, 21.484 egyeddel (-10,9%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám 380-ra nőtt.

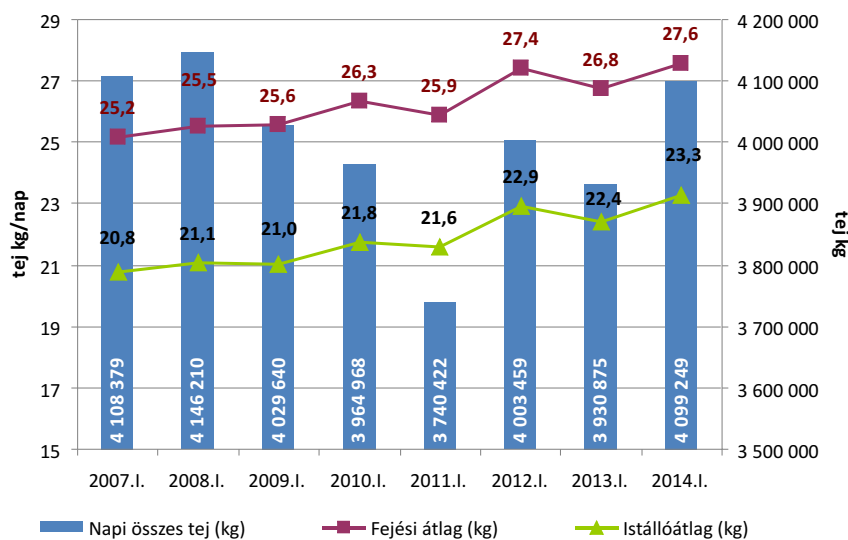
Az „A” típusú ellenőrzésben résztvevő tenyészetek januári 1-i induló tehénlétszáma 2013-ról 2014-re kismértékben (+1.357 tehén; +0,8%) nőtt, a tavalyi évben megfigyelt nagyobb számú üszőbeállítás miatt. Ugyanakkor 2014 januárjában az előző év azonos időszakához képest kismértékben csökkent az üszőbeállítások (-528 egyed; -7,5%) száma, ezzel szemben az üszováslárlások száma (+232 egyed) közel az ötszörösére (+471%) nőtt. Így bár a kivont tehenek száma is enyhén emelkedett (+380 egyed; +5,5%), összességében a január végi tehen zárólétszám elenyésző mértékben nőtt (+679 tehén, +0,4%) az 1 évvel korábbihoz képest.

Az állományváltozási adatokon belül, a tehénkivonás megoszlását tekintve elmondható, hogy a vizsgált 8 éves periódus teljes időtartama alatt az állományból kivont tehenek többségét vágásra értékesítették, a selejtezett tehenek száma januárban megközelítette a 4,5 ezret, ami az összes tehénkivonás több mint 60%-ának felelt meg. Az összes tehénkivonás 2,4%-áért a kényszerű vágás, 11%-áért pedig az elhullás volt felelős, amelyek igen alacsony részarányok a megelőző évek azonos időszakához képest, míg kiemelkedő arányban (26,2%-ban), továbbtartásra értékesítették az állatokat. A tehénkiadás megoszlása hasonló volt az előző év azonos időszakához, annyi szignifikáns különbséggel, hogy a kivont tehenekből többet értékesítettek továbbtartásra és kevesebbet vágásra. A 2014. január 1-i induló tehénlétszámhoz viszonyítva január végéig a tehenek 4,1%-át vonták ki a termelésből, selejteztek 2,5%-ukat és 0,5%-uk elhullott.

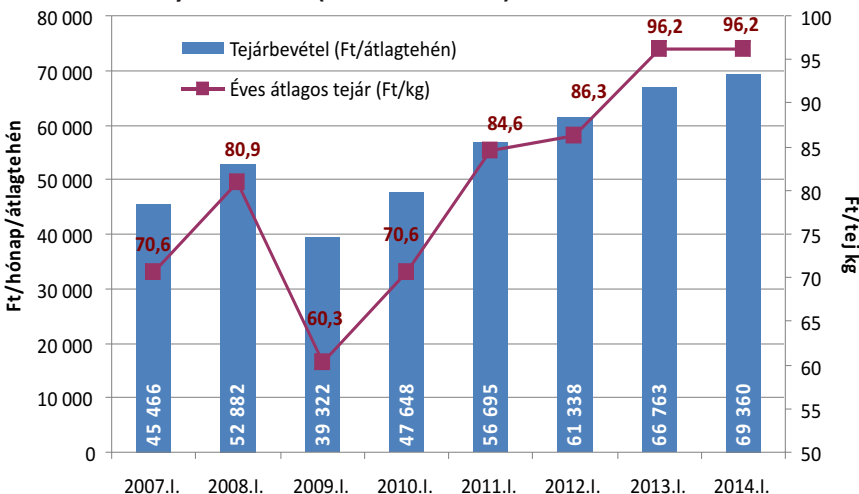
4. ábra: Összes halmozott és fajlagos tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2014. I. hó)

5. ábra: Fejési és istállóátlag, valamint a napi összes tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2007-2014., I. hó)

6. ábra: Tejárbevétel és az éves átlagos tejár az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2007-2014. I. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek számának csökkenése csak 2011-ig volt egyértelműen nyomon követhető az összes halmozott januári tejtermelésben, azóta ismét növekedésnek indult. Ennek az az oka, hogy az elmúlt 8 év alatt a kalkulált átlagtehenenkénti fajlagos tejtermelés januárban 77 kg-mal 721 kg-ra nőtt, annak ellenére, hogy 2013 januárjában mind a halmozott tejtermelés (-1,8%), mind a fajlagos tejtermelés (-2,4%) érezhetően visszaesett.

2014. év januárjában a napi összes tejtermelés szintén nagyobb az előző év januári adatához képest, gyakorlatilag a 2007. év januári szintjének felelt meg, ami magasabb a megelőző 5 év januári adatainál. Ugyanakkor a fejési és istállóátlag az elmúlt 8 év januárjait vizsgálva 2014-ben volt a legmagasabb, 2,3, ill. 2,5 kg-mal több (+9,5%, ill. +12%), mint 2007 januárjában.

Az átlagtehenenkénti tejárbevétel 2014 első hónapjában 3,9%-kal nőtt a tavalyi év azonos időszakához képest, ami teljes egészben a fajlagos tejtermelés növekedésének köszönhető, mivel az átlagos tejár nem változott 1 év alatt. 2013-ban az azt megelőző évhez képest jelentős, 8,8%-os tehenenkénti tejárbevétel-emelkedés okát viszont a 2013-ban megfigyelt 11,5%-kal nagyobb tejárban kell keresnünk (2009-hez képest 30 Ft-tal több kilogrammonként!), ami a tavalyi év tejelő tenyészetekben jelentős többletjövedelmet generált. A következő hónapokban eldől, hogy a tejár emelkedésének megtorpanása átmeneti vagy tartós tendenciának ígérkezik.

Dr. Ózsvári László PhD, MBA

tanszékvezető egyetemi docens
SZIE ÁOTK, Állat-egészségügyi Igazgatástani
és Agrárgazdaságtani Tanszék